

ОСОБЛИВОСТІ ЗАПАМ'ЯТОВУВАННЯ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ

У сучасних умовах розвитку суспільства актуальними є проблеми, які пов'язані із суттєвими змінами особистісної сфери людини, насамперед її пізнавальними процесами. Особливої уваги потребують діти молодшого шкільного віку, тому що розвиток психічних пізнавальних процесів відбувається саме у цьому віці під впливом соціальної сфери.

Важливою проблемою сучасної психологічної науки є вивчення властивостей пам'яті. Оскільки для того, щоб піднятися на вищий рівень розвитку, дитині необхідно набути певних знань, навичок та вмій, і все це пов'язане з роботою пам'яті.

Вивчення цього пізнавального процесу займається багато галузей психології. В загальній психології дане явище розглядається як здатність індивіда зберігати минулий досвід та використовувати його у своїй життєдіяльності; вікова психологія звертає увагу на становлення та функціонування пам'яті на різних вікових етапах життя індивіда [1, с. 79-80]; соціальна психологія розглядає пам'ять як феномен зберігання інформації про процеси у суспільстві, його закони розвитку, поведінки людини; педагогічна психологія розглядає пам'ять з точки зору закономірностей становлення особистості в умовах соціального впливу; психологія особистості вивчає властивості пам'яті в порівнянні з кожною особистісною якістю (самооцінкою, установками, образами Я).

Одним з важливих процесів пам'яті є запам'ятовування як спосіб утворення й закріплення індивідом його досвіду. Ефективність запам'ятовування обумовлена здатністю формувати образи. Особи, які здатні краще відтворювати образи, гірше запам'ятовують вербальний матеріал, а особливо інформацію, яка є абстрактною, а люди, які краще репродукують яскраві образи, мають краще мимовільне запам'ятовування.

У молодшому шкільному віці діти не володіють раціональними прийомами запам'ятовування. Школярі виокремлюють предмет запам'ятовування для себе по-різному: велика кількість запам'ятовує випадкову інформацію, деякі – сюжет тексту, і мало хто може виділити основний зміст. Учні здатні запам'ятовувати механічно, але коли обсяг навчального матеріалу збільшується, то це стає проблемою. У молодших школярів продуктивність мимовільної пам'яті вища за довільну до третього класу. Згодом ці два види пам'яті розвиваються у взаємозв'язку [2].

Завдяки тому, що пам'ять до третього класу удосконалюється, вона стає функцією, на яку саме і спирається навчальна діяльність. І школяр починає розуміти усю важливість її застосування. На даному етапі життя у дітей досить висока сенситивність, а це є позитивним аспектом для всебічного розвитку школяра, так він поступово оволодіває своїми психічними процесами, навчається керувати пам'яттю, мисленням та увагою [3].

Під час вивчення запам'ятовування як процесу пам'яті важливо звернути увагу на: швидкість запам'ятовування, яка характеризується тим, за який період часу людина опанує новий матеріал; точність запам'ятовування – ознака, яка відповідає тому, на скільки відтворений матеріал є ідентичним до того, який запам'ятовували та наявність у ньому помилок; міцність запам'ятовування, що характеризується тим, як довго зберігається вивчений матеріал. Тому наше дослідження було спрямоване саме на виявлення нюансів опосередкованого запам'ятовування (процес пам'яті, при якому людина запам'ятовує інформацію, спираючись на відомі знаки або прийоми) та його продуктивності, а також на характер мисленнєвої діяльності, на обсяг пам'яті молодших школярів.

Нашими респондентами були учні 2-го класу загальноосвітньої школи у віці 7-8-ми років. У ході нашого дослідження ми з'ясували, що 40% випробовуваних мають середній рівень опосередкованого запам'ятовування і його продуктивності, 20% – високий, 40% має низький рівень продуктивності опосередкованого запам'ятовування.

Список літератури

1. Алпатова О.В. Вікова психологія / О.В. Алпатова. – К.: НАУ, 2017. – 140с.
2. Прищак М.Д., Мацко М.А. Навчальний посібник [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://web.posibnyky.vntu.edu.ua/icgn/3prishak_psihologiya_ch1/1225.html.
3. Кутішенко В.П. Вікова та педагогічна психологія: навч. посібник / В.П. Кутішенко. – К.: ЦНЛ, 2005. – С.205.

*Науковий керівник: Литвинчук Н.Б.,
старший викладач*